

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคม วิธีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ที่ดิน แรงงาน และสินค้าน้ำ ศึกษาผลตอบแทนและวิธีการบริหารผลตอบแทน ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกร 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มเกษตรกรที่ดำเนินการเกษตรทฤษฎีใหม่แบบเต็มรูปแบบ และได้รับการสนับสนุนสระน้ำเป็นร้อยละ 30 ของพื้นที่ และกลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มเครือข่ายโครงการจะดำเนินการเกษตรทฤษฎีใหม่ไม่เต็มรูปแบบ และได้รับการสนับสนุนสระน้ำเพียงบางส่วน เพื่อนำเสนอระบบการบริหารทรัพยากรและระบบการบริหารผลตอบแทนที่เหมาะสมให้แก่ผู้สนใจ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 34 ราย แบ่งเป็นเกษตรกรกลุ่มที่ 1 จำนวน 12 ราย และกลุ่มที่ 2 จำนวน 22 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 51.75 ปี และ 53.59 ปี ทั้ง 2 กลุ่มมีแรงงานในภาคเกษตรมากกว่าแรงงานนอกภาคเกษตร กลุ่มที่ 1 มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 31.52 ไร่ เป็นพื้นที่เข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 15.31 ไร่ ส่วนกลุ่มที่ 2 มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 43.52 ไร่ เป็นพื้นที่เข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 14.97 ไร่ กลุ่มที่ 1 มีรายได้จากการเกษตรเฉลี่ย 9,518.31 บาทต่อไร่ ในขณะที่กลุ่มที่ 2 เฉลี่ย 7,240.66 บาท เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่มมีส่วนได้ส่วนจ่ายส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายภาคการเกษตร เมื่อเปรียบเทียบรายได้สุทธิจากภาคการเกษตรเฉลี่ยต่อไร่ กลุ่มที่ 1 มีมากกว่ากลุ่มที่ 2 เท่ากับ 1.69 เท่า ทรัพย์สินของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นทรัพย์สินภาคเกษตร กลุ่มที่ 1 มีหนี้สินคงค้างเฉลี่ยต่อครัวเรือนน้อยกว่ากลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่เป็นหนี้ ธ.ก.ส.

จากการศึกษาพบว่า วิธีการบริหารจัดการทรัพยากร และผลตอบแทนของเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม มีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ มีการบริหารจัดการระดับดีด้านการบริหารจัดการน้ำ สินค้าน้ำ และผลตอบแทน มีการบริหารจัดการระดับปานกลางด้านการบริหารจัดการดิน และแรงงาน

ผลที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ พบว่าเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่มมีหนี้สินที่เกิดจากการลงทุนในฟาร์มลดลง มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้น มีความรู้และทักษะอาชีพเพิ่มขึ้น มีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวดีขึ้น มีสิ่งแวดล้อมภายในฟาร์มหลังจากที่มีการจัดระบบฟาร์มตามแนวทฤษฎีใหม่ดีขึ้น มี

ส่วนร่วมกับทางราชการ มากขึ้น มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น และคิดว่าการรวมกลุ่มเครือข่ายเกษตร
ทฤษฎีใหม่ยังไม่เกิด

ปัญหา อุปสรรคของเกษตรกรที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ได้แก่ เกษตรกรยังขาดความตั้งใจ
เกษตรกรมีอายุมาก หาบุตรหลานทำการเกษตรยาก ขาดไฟฟ้าใช้ในฟาร์ม ธรรมชาติมีความลึกเกินไป
การขุดสระมีการนำดินจากคันสระนำมาถมเป็นหน้าดินบนขอบสระทำให้ไม่สามารถปลูกพืชได้ ปัญหา
น้ำใช้ไม่เพียงพอ ไม่มีการจัดการน้ำสำหรับปลูกพืชในฤดูแล้ง ขาดการเอาใจใส่เรื่องการจัดทำบัญชี
ฟาร์ม กลุ่มเครือข่ายเกษตรทฤษฎีใหม่ไม่เข้มแข็ง ขาดความร่วมมือ ขาดการวางแผนการลงทุนอย่างมี
ระบบ มีปัญหาเรื่องราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ปัญหาภัยธรรมชาติ และปัญหาดักขโมย

สำหรับระบบการบริหารจัดการทรัพยากรและผลตอบแทนที่เหมาะสม สรุปได้ดังนี้ ระบบ
การบริหารจัดการน้ำ เริ่มจากการคัดเลือกและวิเคราะห์สภาพพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับขุดสระน้ำ มี
การเตรียมสระก่อนรับน้ำ ทำน้ำเขียวโดยการใส่ปุ๋ยคอก ปลูกหญ้าแฝกเพื่อลดการพังทลายของหน้า
ดิน มีการจัดการน้ำด้วยระบบท่อหรือระบบน้ำหยด ปลูกพืชในช่วงฤดูแล้ง สำหรับระบบการบริหาร
จัดการดิน มีการนำหน้าดินจากการขุดสระมาปรับพื้นที่เพาะปลูกในฟาร์ม ร่วมอบรมความรู้การใช้
ประโยชน์ของดิน ปลูกพืชตระกูลถั่วเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน นำมูลสัตว์และวัสดุเหลือใช้ในฟาร์ม
มาทำปุ๋ยหมักปุ๋ยคอก มีการลดการใช้สารเคมีเพื่อกำจัดวัชพืชและแมลง ลดการเผาตอซังข้าว กำจัด
แมลงศัตรูพืชด้วยวิธีชีวภาพ ปลูกพืชปลอดสารพิษ สำหรับระบบการบริหารจัดการแรงงาน แรงงาน
ควรได้รับการอบรมความรู้ในหลาย ๆ ด้าน เช่น การผลิต การตลาด การเงินและบัญชี ฝึกอบรม
อาชีพ และการทัศนศึกษาดูงาน ถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิกในครัวเรือน ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ทักษะการผลิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นกับสมาชิกทฤษฎีใหม่ด้วยกัน มีการปลูกฝังให้ลูกหลานมีความ
รักในอาชีพเกษตร สำหรับระบบการบริหารสินค้าทุน มีการวางแผนการลงทุน ดำรวจร้านค้า ราคา
ตราสินค้า ประสิทธิภาพการใช้งาน มีการศึกษาวิธีการใช้อย่างรอบคอบ บำรุงรักษาเครื่องมือเครื่อง
ใช้อยู่เสมอ ลดการใช้สารเคมีหรือใช้เฉพาะที่จำเป็น และระมัดระวังในการใช้งานเป็นพิเศษ โดย
ศึกษาคู่มือก่อนใช้ มีการใช้สารสกัดจากธรรมชาติแทนการใช้สารเคมี ส่วนระบบการบริหารผลตอบแทน
ที่เหมาะสม ควรมีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน จัดสัดส่วนของผลตอบแทนที่จะนำไปใช้ในกิจ
กรรมการเกษตร โดยแบ่งสัดส่วนการลงทุนการผลิต สำหรับค่าใช้จ่ายในครัวเรือน การชำระหนี้ การ
ออม และค่าใช้จ่ายฉุกเฉิน ควรจดบันทึกบัญชีฟาร์มหรือบันทึกรายรับรายจ่ายของครัวเรือน และเงิน
คงเหลือจากรายได้สุทธิควรนำไปลงทุนซื้อทรัพย์สิน

ABSTRACT

TE 163919

The objective of this research was to study socio-economics through 1) the ways that farmers manage water, land, labor, capital resources and profits, and 2) the way they cope with problems and obstacles.

The study comprised 34 farmers in two groups 1 (12) and 2 (22). Group 1 fully implemented the project and supported the cooperative (representing 30% of the area), while Group 2 used the new network theory of agricultural, albeit not cooperative based. Group 2 represents the *status quo* management system. The research was conducted using an interview schedule.

Most of the farmers in the project were male averaging, in Groups 1 and 2, 52 and 54 years of age, respectively. In both groups agricultural labor predominated over non-agricultural labor. Farms in Groups 1 vs. 2 averaged 31.52 vs. 43.52 rai and allocated 15.31 vs. 14.97 rai to the new theory, respectively. Agricultural income in Groups 1 and 2 averaged 9,518.31 and 7,240.66 Baht/rai, respectively. Most assets were for agricultural purposes. The proportional partitioning of expenditures for agriculture between groups was similar, but Group 1 expenditures were overall 1.69 times greater those of Group 2. Group 1 had an average household debt less than Group 2, and both borrowed from the Agricultural and Cooperative Bank.

The results of the study indicated that the method of resource and profit management between the two groups was similar. There was satisfactory management of water, capital goods and profits, but only fair management of land and labor. After implementing the project, however, both groups decreased the ratio of their on-farm debt to investment and increased their assets. The farmers were better informed and skilled, and had improved family relationships, environmental conservation, government relations and quality of life.

The problems and obstacles faced by farmers in the project included: 1) 'not paying attention', 2) old-age, 3) no children to take over the farm, 4) no electricity, 5) too deep a dug-out, 6) non-fertile sub-soil from dug-out excavation being used for top soil, 7) insufficient water for crops, 8) little or no dry season water management practiced, 9) inattention to accounting, 10) non-functional or non-cooperative network group, 11) lack of investment plan, 12) undervalued agricultural goods, 13) natural disasters and 14) theft.

Suitable water management began with the analysis and selection of a suitable place for excavating a dug-out. The dug-out was prepared by filling it with water and adding manure to develop the natural suite of microorganisms. Various cultivars of grass were planted in order to avoid soil erosion and pipe and/or drop irrigation were used.

Important soil management techniques included: 1) removing the topsoil prior to dug-out excavation; 2) participating in soil management training; 3) planting legumes to increase soil nitrogen and organic matter; 4) spreading animal manure and reducing the use of chemical fertilizers (to suppress unwanted flora and insects); and, 5) reducing seasonal burn-off and learning to use biological methods to control pests instead..

Labor management was improved by training farmers in marketing, finances and accounting, career development, and knowledgeable family participation. The latter helped to inculcate a love of agriculture in the younger generations; thereby providing some hope of family-farm continuity.

For improved capital goods management training should be provided in investment planning, market surveys, pricing, efficiency, on-farm safety, equipment maintenance, and reduced chemical use.

Improved profit management requires a controlled division of profits for re-investment in agricultural activity vs. other home and capital investments, expenditures, debt repayment.